vocauit ſathanā· eo ꝙ xp̄i amorē carnalem(quē
habebat ad dn̄m)diſſuaſit ei de paſſione ſua vt nō
iret· ſic ⁊ tu dm̄ exēplo habeas omēs ꝑ adūſarijs
qui ꝑ corꝑali alleuiatione a bono et ſpūali exerci
tio te retrahere vellent·

De tranſſiguratione domini·

Poſt dies ſex petrū iacobū ⁊ iohānē in montē
excelſū ſeorſū thabor ſecū dn̄s ducēs corā eiꝰ
ſe trāſſigurauit· et in carne mortali imortalitatiſ
ſue gloriā(ſicut voluit) oſ̄dit· Venerūt iſuꝑ moy
ſes ⁊ helyas loquētes cū eo de paſſione ſua futura
Affuit etiā ſpūs ſcūs ibi i ſpecie nubis lucide ⁊ vox
pr̄is facta ē in nube dicēs ·hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ i q̄
m̄ bn̄ cōplacui ip̄m audite· Diſcipuli vero ceciderūt
in terrā ⁊ excecati nō viderūt niſi vere dn̄m· Cōſpi
ce bn̄ ⁊ te pn̄te exhibeas q̄ magnifica ſūt· Seq̄nti
vero die lunaticū a demone obſeſſū(quē diſcipuli
ſanare nō poterāt)ad p̄ces patris ſanauit· Et cū
veniſſꝫ capharnaū accedētibꝫ q̄ſtoribꝰ cēſus capi
tis pet̄ ad mare miſit· q̄ ſtaterē i ore piſcis inuen
tū ꝑ ſe et ꝑ dn̄o ſoluit· licet em̄ dn̄s hrēt loculos·
ea tn̄ q̄ ſibi data erāt ad vſus pauꝑ̄ i ꝓpriū vſū
expenē noluit· Quia vero i ēd ditiōe tributi petrꝰ
fuerat dn̄o cōꝑatus · querebāt int̄ ſe diſcipuli q̄s
eoꝝ maior eēt· Et acceſſerūt ad ihm q̄rētes · vt hāc
queſtionē eis determinaēt· at ille vt eos a ſuꝑbia

ad humilitatē reuocaret· in hui⁹ rei exemplū oſtē
dit eis ꝑuulū amplexās eū quē tradūt quidā fuiſ
ſe marcianū lemonitaꝝ apoſtolū· Porro ſcādaliza
tores puſilloꝝ eruendos ac ꝓijciendos oſtendit ꝑ
methaphoram mēbroꝝ· Et ad oſtēdendū quāti ſūt
puſilli apd deum ꝓpoſuit eis ꝑabolas tres· ſcʒ de o
ue ꝑdita ⁊ īuenta· de dragma· ⁊ ſimilit̄ de filio ꝓdi
go· Adiddit etiā de mō corripiēdi frēm ſecreto pec
cātem· ⁊ de remittēdo peccāti vſqꝫ ſeptuagies ſep
ties· Et q̄ r̄epetēti delictū iteꝝ dimiſſū repetit· ſic ꝑ
ꝑabolā ſerui ſubon̄dit cui⁹ debitū dn̄s r̄euocauit· q̄
cōſerui miſererī noluit· Nō g° deſperet q̄s· cū mltas
hēam⁹ portas ſalutis· Vn̄ dt· Criſoſ· Si deſperaſ
ti ꝓpter peccati magnitudinē· habes petrū q̄ nega
uit fidem· qd eſt maximū peccatū ⁊ tamen dn̄s re
ſpexit eū· Si deſperaſti ꝓpter peccati mltitudinē
habes mariā magdalenam q̄ habuit ſeptē demonia
et tamē de ea dictū eſt· dimiſſa ſūt ei pc̄ca multa·
Si deſperaſti ꝓpter pc̄ci turpitudinē habes mulie
rē deꝓhenſam in adulterio· cui dictū ē Vade et noli
āplius peccare· Si deſperaſti ꝓpt̄ peccati diutur
nitatē habes latronē qui ꝑſeuerauit in malo vſqꝫ
ad mortē· tamē dictū ē ei Hodie mecū eris ī ꝑadiſo·
Si deſperaſti ꝓpter pc̄ci infamiā· habes matheū
publice ſedentē ī thelonio ⁊ tamen dn̄s dixit ei· ſe
quere me· Si deſperaſti ꝓpter peccati crudelitatē·

habes paulum aplm̄ lapidātem ſtephanū· de q̄ dic
tū ē· vas elcōnis ⁊c̄· Si deſperaſti ꝓpter peccati
magnitudinē habes exp̄ſſam auctoritatē quotiēs
peccabit ⁊c̄· Vn̄ et Auguſtinꝰ· Si vnus hō om-
niū hominū pc̄ā ꝑpetraſſet ⁊ velut chayn ⁊ iudas
deſperaſſet· p̄terea deꝰ illi veniā denegaē iuraſſet·
ſi miſer ille ꝯtritꝰ veniā rogaſſet· deꝰ ꝑiurus illi ve
niā nō denegaſſet· Poſt hec dn̄s in iudeā veniēs
phariſeis q̄rentibus de cauſa dimittēde vxoris· re
ſpondit· ſola cauſa fornicatōnis dimittēda· Legē
vero de libello repudij ob duritiā cordis eoꝝ fuiſſe
ↄ̄ceſſam· ad hoc dicētibꝰ diſcipulis nō expedit nu
bere· dixit ꝙ nō oēs caperent verbū illud· ſꝫ q̄bus
datū ē· ⁊ (ne omnē ↄ̄tinētiam putarēt meritoriā)
diſtinxit eā triplicē· ſcilicet natiuā ⁊ factiuam ſiue
coactam ⁊ volūtariā· q̄ dicit̄ victorioſa ⁊ hec ſola ē
meritoria· Poſt hec abijt in galileā q2 in iudea
querebāt eū inficere· aderāt de ipſo q̄dam nūciā
tes eis de galileis quoꝝ ſanguinē mīſcuerat pila-
tus cū ſacrificijs eoꝝ· Quidam dicēs ſe filiū dei
multos ſeduxerat de galileis· quos cū duxiſſet in
garizim (vbi dixerat ſe aſcenſuꝝ in celū corā eis)
dū ſacrificarēt ei ſuꝑuenit pilatus· ipm̄qꝫ cū om̄i-
bꝰ occidit· timuit ei ne ⁊ iudeos ſeduceret· Cūqꝫ
putarēt eos periſſe ideo ꝙ nequioēs eſſent ceteris
galileis· ait dn̄s iudeos nō minꝰ his ſceleratos et

ſimilit(niſi penitereēt)pituros· Sup quo dixit eis
ſimilitudinē ficulnee nō facientis fructū· quā dn̄s
vinee ſuccidi voluit· Cūqȝ docēt ſabbatis ī ſynago
ga ſanauit ibi mulierē a ſathana decē et octo an-
nis incuruatā· Imminēte autē ſcenophegia cōſan
guinei ei⁹· ipm(vt ad diē feſtū iheruſalē aſcēdēt·
ibiqȝ glām miraculoꝝ oñderet) ad glām eius inui
tabāt eū· qrētes vt ei⁹ pticipes fierēt· qb⁹ ille n̄ ac
qeuit· ȝ poſtea ſn̄ eis latēt aſcēdit· Et alij qdē dice
bāt eū eē bonū· alij vero ſeductorē· ſſcā vero diſſen
ſiōe ī v̄ba de eo· miſſi a pn̄cipib⁹ ⁊ phariſeis miſtri
vt apphēderēt eū· ſmonib⁹ ei⁹ capti redierūt dicētes
qꝛ nūq̄ ſic loquut⁹ ē hō· Cū aūt veiſſȝ ī tēplū abſol
uit mulierē accuſatā de adulterio· vbi erect⁹ dedit
ſentētiā iuſticie ⁊ iteꝝ erectus miſericordie· qm̄ eq̄
vtrūqȝ ꝓpriū eſt ei punire ſcilicet ⁊ miſereri· Tūc
cauē docēs eos de auaricia(quia breuis ē hominis
vita) ꝓpoſuit eis ſimilitudinem de diuite· qui pro
fructuū vbertate deliberabat horrea ſua ampliaē·
Cum autem inter cetera ſe eſſe lucem mūdi et filiū
dei diceret ac ſe eſſe prius q̄ abraham fieret· volen
tibus illis eum lapidare ſe abſcondit ac de templo
exiuit nondū em̄ venerat hora paſſionis eius· Cō
ſpice hic eū bene et cū dolore vehementi ꝯpatē· quo
modo volēs eoꝝ furori cedē abſcōdit ſe ī aliq̄ loco tē
pli poſt aliquā colūnam vel inter aliquas pſonas

Intuere ipſū ac diſcipulos meſte inclinato capite
tanq̄ imbecilles ⁊ debiles recedētes · Preteriēs au
tē ⁊ vadēs ꝑ ihrlm cecum natū luto facto illuiāuit
cui⁹ ḡtitudo magna fuit · q ↄſtanter ⁊ viriliť etiā
cōtra pn̄cipes ⁊ maiores iudeoꝝ partē dn̄i iheſu de
fendit · Adoleſcentē etiā q̄rentē de via eťne vite et
ſalutis ſigna ꝑfectionis docuit · Omnia ꝓ xp̄o relin
quētib⁹ duplex premiū ꝓmiſit · ſcꝫ centuplū i hoc
mūdo ⁊ vitam eternā i futuro · Hoc autē centuplū
ſpūalium rerū eſt ſcꝫ ↄſolatōnum internaꝝ ⁊ ꝟtu
tū quas ꝑ experiētiā cognoſcim⁹ nō ꝑ doctrinam ·
Cū em̄ aīa guſtat odorē paupꝑtatis nitorē caſtita
tis · patiētie ceteraꝝq̄ꝫ ꝟtutum ſaporē ⁊ delectať i
eis · nōne cētuplum tibi recepiſſe videť · Et ſi vlte
ri⁹ aſcēdat vt viſitatōnem ſpōſi accipiat · eius qꝫ
p̄ntia gľetur · nō ne tunc plus recipit q̄ꝫ millecuplū
omniū que ꝓ eo dimiſerat Vides ergo quō verum
eſt qđ loquiť veritas · q non fallit quin centuplū
reddat in hoc ſeculo · ⁊ nō tantū ſemel ſꝫ pluries ⁊
ſepe aīe ſibi deuote · adeo vt ſic afficiat eā q nō ſolū
q̊d reliquit ſed ⁊ totū arbitreť vt ſtercora vt ſpō
ſum ſuū lucrifacere poſſit · De hoc cētuplo Bernar
dus dicit · An nō oīa poſſidet cui oīa coopeꝛātur in
bonū · an nō centuplū habet omniū q̄ impleť ſpiri
tu ſcō · qui criſtū habet in pectore · nūq̇d longe plus
q̄ꝫ centuplū eſt viſitatō ꝑacliti ſpūs et p̄ntia xpi

i 8

magna in̄q̄t multitudo dulcedinis tue dn̄e quā abſ
ꝯdiſti timētibus te·ꝑfeciſti eis q̄ ſperāt in te·Hoc
ergo centuplū adoptio filioꝝ eſt libertas ⁊ p̄mitie
ſpūs ·delicie caritatis ·gloria ſcientie· regnum dei
quod intra nos eſt nō vtiqꝫ eſca vel potꝰ·ſꝫ iuſticia
pax ⁊ gaudiū in ſpiritu ſc̄o·gaudiū ſane nō modo
in ſpe glīe ſꝫ etiā i tribulatōnibus ·Hic ē ignis quē
voluit criſtꝰ vehement̄ accēdi· Hec ē virtus ex alto
que et andreā fecit amplecti crucē·laurētiū deridē
carnificē·ſtephanū ꝓ lapidātibus in morte genua
flectē ad oratōnem· Hec illa pax quā reliq̄t criſtꝰ
ſuis quādo dedit ⁊ ſuā· Sic q̄dē donū ⁊ pax ē electis
dei·pax vtiqꝫ p̄ſens ⁊ donū future·glīe Nā illa ſuꝑ
at omnē ſenſū Sed ⁊ huic q̄cquid ſub ſole placet
q̄cquid in mūdo ꝯcupiſcit̄ nō poterit ꝯparari·Hec
grā deuotōnis et vnctio docēs de oībus ·quā exꝑ-
tus nouit inexꝑtus ignorat·quā nemo ſcit niſi qui
accipit· Hec Bernardꝰ Nota bene hanc tribulatō
nē ⁊ gaude ⁊ gratias age deo quia ad talem nego
ciationē te adduxit vt hic de vno centū lucreris ·⁊
nihilominus poſtea vitam eternā habebis ·⁊ i hāc
ꝑadiſum ſepe ingredere· quod ex orationis ſtudio
ꝯſequi poteris ·Phariſeis vero ſuꝑbis dn̄m deri-
dētibus eo q̄ eoꝝ lex bona terrena ꝓmitteret ·ꝯ
tra eoꝝ auariciam ꝓpoſuit eis exemplum de diui-
te purpurato·diſcipulis vero ꝑabolā de villico·aliā

quoq3 de denario diuturno ꝛc. Sed circa primū no
ta v̄ba Bernardi dicētis. Quātos videtis ꝛ ipſi la
zaros eſurientes nudos ꝛ egrotos. ꝛ pl⁹ de iumētis
veſtris pl⁹ de eoꝝ phaleris q̄ꝫ de iſtoꝝ miſerijs co
gitatis. Sed ad tremēdum abrahe iudiciū venia
m⁹. nō ei abrahe ſꝫ domini ſentētia eſt. Memēto ī
quit fili q̄ recepis bona ī vita tua et lazarus ſimi
liter mala. nūc autē hic conſolatˀ tu vero cruciaris.
Heccine cruciatuū tota cauſa ē. q̄ ī hoc ſclo bona
recepit. Ip̄a plane neq3 ad hoc nos de paradiſo
voluptatis animadūſio diuina eiecisse videtˀ vt al
teꝝ ſibi hic p̄adiſum adinuētio humana paret. Ce
teꝝ ſi ſic cruciādi ſūt qui ī vita ſua bona recepērt
et habentib⁹ cōſolatōnem p̄ſentem ve repoſitū eſt
ſempiternū. quiſnam eoꝝ poterit eſſe finis. ſi ſ̄m
multitudinē cōſolationum ſuaꝝ doloēs apprehēde
rint animas miſeroꝝ. Conſequēs ei videtur vt bo
na oīa ꝛ omnē ſeculi huius recipiētibus cōſolatio
nē. nihilomin⁹ vniuerſum ve ꝛ vniuerſi maneant
cruciatus. at vero ꝛ illud eque ab eadē abrahe ſen
tētia cōijciendū videtˀ eos qui ꝯtrario ſpiritu ducti
vite p̄ntis oīa bona reſpuūt ꝛ eligūt mala. [illegible]
na de eo ꝛ omnē habituros ꝯſolatōnem. Hec Ber
nard⁹. Cū aūt ſabbato mādūcaret ī domo cuiuſdā
p̄ncipis phariſeoꝝ corā phariſeis inſidiātib⁹ ſibi
ſanauit hydropicū. ſilq3 p̄bauit eis licē ī ſabbato

quo eodē die licebat etiā pecꝰ extrahē ſi lapſū eſ
ſet in puteo· Habent enī i ſuis traditōibus oꝑm
gn̄a determinata circit̄ lxx· a q̄bus vacandū eſt ī
ſabbato· ſ; inter illa nō eſt curatio que fit ſolo v̓bo
Preteᷓa cōn̄ phariſeoꝝ ſupbiam hortabat̄ inuita-
tos ad diſcubitꝰ humilitatē qꝛ oīs q̄ ſe exaltat ⁊c̄·
Ip̄mq; inuitatorē ad pauperꝝ potius q̄ ad diuitū
inuitationē hortat̄· Tūc dicēte q̄dam de diſcūbenti
bus beatū fore qui panē in regno dei mādūcabit
pabolam de cena ꝓpoſuit·

Judei voluerūt lapidare xp̄m qꝛ in encenijs ſe
deum patrem hr̄e dicebat·

De resuscitatione lazari

Facta fuit autē encenia· id ē· feſta dedicatōniſ
iheroſolimis ⁊ hyems erat· ſiquidē hoc feſtū nō ad
p̄mā vel ſc̄dam tēporis dedicationē ſpectabat ſ; ter
tiā· Pm̄a ei fuit in autūno· q̄a ſalomō dedicauit tē
plū decima die ſeptēbris· Cū vero poſt eductionē ree
dificatū fuerat templū a redeuntibꝰ de babilone de
dicatū ē in vere ſcʒ xij· die martij· Cum aūt anthio
chꝰ polluiſſet templū ſordibꝰ ydoloꝝ ⁊ ꝓphanaſſet
vtēſilia eiꝰ· iudas machabeꝰ mūdauit tēplū ⁊ veſti
tuit vtēſilia in locis ſuis et dedicauit illd̓ q̄nta die
decēbris· Tūc ihs in porticu tēpli ſalomonis āmbula
bat· i· ī porticu tēpli vbi ſalomō ad orādum ſtaē ſo
lebat et vbi in die dedicatōis erexit columnā ereā
ſup quā orauit flexis genibꝰ· Cūq; iudei inſidioſe